

Boekbespreking

Ignace Schretlen. **Blessure**. Utrecht: Van der Wees; 1999. ISBN 90 5805 025 2

Veertien gedachten en veertien tekeningen naar aanleiding van het overlijden van een goede vriendin van de auteur door de gevolgen van een melanoom. Je ziet niet vaak, dat een arts publiekelijk en gestileerd uiting geeft aan zijn verdriet en woede over het verlies van een dierbare. Het maakt de auteur ook kwetsbaar, want schrijven over gevoelens is persoonlijk en tekenen, het gieten van emoties in zwart en wit, raakt esthetische opvattingen of gevoeligheden en ook die verschillen van persoon tot persoon.

De 14 tekeningen

De eerste acht ervan zijn massief zwarte vormen, waarvan een zekere kwaadaardige dreiging uitgaat. De laatste zes zijn luchtiger, zwart belijnde figuren, die meer aan kwetsbaarheid appeleren; alle tekeningen zijn gemarkeerd met vier krachtige kleine vierkanten. De serie als geheel ziet de auteur als de kruiswegstaties bij de lijdensweg van de vriendin.

De teksten

De eerste en de laatste twee teksten hebben betrekking op de verloren dierbare en hebben een emotionele lading. Woede klinkt erin door, verdriet, en de wens om de gestorvene nabij te blijven: de machteloze mêlée van gevoelens bij de nabestaande.

Tekst XIII riep direct associaties op met het gedicht 'de gestorvene' van Ida Gerhardt, waarin ook het vurige verlangen naar de ander wordt gegoten in onmogelijke beloften (zeven maal om de aarde te gaan, als het zou moeten op handen en voeten ... zeven maal over de

zeeën te gaan – zeven maal, om met zijn tweeën te staan). De inhoud appelleert aan eigen verlorenen, is herkenbaar, is universeel.

De elf overige teksten zijn meer beschouwingen over aspecten van sterven en de dood. Bespiegelingen over de eenheid van lichaam en psyche, het verschil tussen een dode en een stervende, de dreigende afhankelijkheid van iemand die weet dat hij spoedig sterven zal, de bronnen van troost, de relatie tussen dood, benauwdheid en moeheid, regelingen voor je eigen dood, de verwachtingen na de dood en het vergeten worden, stoffelijk opgaan in de natuur, het erkennen van de dood door de arts.

De inhoud van deze teksten doet veel minder appel, is vrijblijvender dan de drie boven genoemde. In het boek 'Het refrein is Hein' van Bert Keizer komen dergelijke bespiegelingen over de dood ook voor, maar daar is een meeslepende context aanwezig van een schier eindeloze reeks eindigende levensverhalen; in dat boek heb ik ze ervaren als rustpauzes, in dit boek zijn deze bespiegelingen te veraf gekomen van de gebeurtenissen die de aanleiding ertoe waren; ze zijn ook niet direct gerelateerd aan het overlijden van de vriendin, wier 'kruiswegstaties' ze begeleiden.

Het boekje lijkt uiteen te vallen in twee delen: de tekeningen en de drie teksten, die gerelateerd zijn aan die ene dierbare, die de schrijver met haar sterven heeft geraakt. Dit deel ontroert en slaapt mee. Het andere deel zijn de overige teksten die geen duidelijke relatie hebben met de tekeningen en te ver af staan van hun oorspronkelijk context. Dit deel leidt af en boeit minder.

Herman van Rossum, Groningen